

dCIDOB 102.

Tràfic de persones: els nous esclaus.

Documents de referència.

Documents de referència

La lluita contra el tràfic de persones només es pot realitzar de forma combinada, a partir de la col·laboració de tots els països, transcendent les fronteres nacionals. Malgrat que les legislacions i actuacions nacionals en la lluita contra el tràfic són imprescindibles, és l'enfocament regional i internacional el que ofereix la perspectiva necessària que ha de fer útils les eines per acabar amb el tràfic de persones. Les organitzacions criminals que en molts casos hi ha darrere el tràfic han estat eficients a l'hora de treure partit de la globalització de l'economia i de la tecnologia. La resposta internacional ha estat molt més lenta i ha calgut la reconversió d'eines de lluita que havien quedat desfasades.

En aquest apartat s'han seleccionat els principals documents que tracten la problemàtica del tràfic de persones amb aquesta òptica transfronterera, però que requereix de les accions policiaques i judicials nacionals per aconseguir els seus objectius.

Convenció de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525s.pdf

Aquesta convenció, adoptada per la resolució 55/25 de l'Assemblea General de 15 de novembre de 2000, és el principal instrument internacional en la lluita contra el crim organitzat transnacional. Coneguda com a Convenció de Palerm, ja que es va presentar per ser signada en una conferència d'alt nivell en aquella ciutat italiana, la convenció va entrar en vigor el 29 de setembre del 2003. La convenció es complementa amb tres protocols amb objectius específics en la lluita contra el crim, dels quals dos fan referència explícita al tràfic de persones: el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens, i el Protocol contra el tràfic il·lícit d'immigrants per terra, mar i aire.

La convenció representa un pas molt important en la lluita contra el crim organitzat transnacional i la necessitat d'enfortir la cooperació internacional per tal de resoldre aquests problemes. Els estats que ratifiquen la convenció es comprometen a adoptar un seguit de mesures contra el crim organitzat transnacional, incloses mesures nacionals contra els delictes de participació en grup criminal organitzat, blanqueig de diners, corrupció i obs-

trucció de la justícia; nous marcs legals d'extradició; ajuda legal mútua i cooperació en l'aplicació de la llei; i promoció d'assistència tècnica per a la millora de capacitats de les autoritats del país.

• **Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens.**

Conegut com a Protocol de Palerm, va entrar en vigor el 25 de desembre de 2003 i ha esdevingut el primer instrument vinculant a escala mundial que estableix una definició consensuada sobre el tràfic de persones. Aquest fet és especialment rellevant ja que permet la convergència d'aproximacions nacionals en la lluita contra el tràfic de persones alhora que afavoreix la cooperació internacional en la seva persecució. Un altre dels objectius del protocol és protegir i assistir les víctimes del tràfic de persones i mantenir un respecte total pels seus drets.

• **Protocol contra el tràfic il·lícit d'immigrants per terra, mar i aire.**

Aquest protocol va entrar en vigor el 28 de gener del 2004. Tracta sobre el problema creixent dels grups criminals organitzats que trafiquen amb immigrants, sovint posant en perill la vida dels mateixos immigrants, per extreure'n un gran profit econòmic. Amb aquest protocol s'ha aconseguit adoptar una definició consensuada del tràfic d'immigrants. Els seus objectius són la prevenció i el combat contra el tràfic d'immigrants; la promoció de la cooperació entre els estats; la protecció dels drets dels immigrants traficats i la prevenció de les pitjors formes d'explotació que acostumen a acompanyar aquest tràfic.

Convenció del Consell d'Europa sobre l'acció contra el tràfic de persones

conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/197.htm

La convenció, que es va presentar a Varsòvia el maig del 2005, està signada (en data de 27 de setembre del 2007) per 27 estats membres del Consell d'Europa. Ara per ara només l'han ratificat nou estats; un menys del necessari perquè la convenció entri en vigor. El tractat és molt exhaustiu però focalitza la seva acció

en la protecció de les víctimes del tràfic de persones i dels seus drets, alhora que pretén prevenir el tràfic i perseguir els traficants. La convenció s'aplica sobre totes les formes de tràfic, sigui nacional o internacional i estigui o no relacionat amb el crim organitzat. També té aplicació sobre tot tipus de víctima, ja siguin dones, homes o infants, i sobre qualsevol forma d'explo-tació: sexual, laboral, etc. La convenció preveu la creació d'un mecanisme independent de supervisió per tal de garantir el seu compliment per part dels estats.

Pla d'acció d'Ouagadougou per combatre el tràfic d'éssers humans, especialment dones i nens

ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/immigration/docs/OUAGADOUGOU.pdf

En el marc de la conferència ministerial sobre migració i desenvolupament, celebrada el novembre del 2006, a Trípoli, entre la UE i els països africans, es va aprovar formalment el Pla d'acció contra el tràfic d'éssers humans elaborat a Ouagadougou el 2002. El pla descriu les principals causes del tràfic de persones, centra l'atenció en el paper de la dona en l'adopció de mesures contra el tràfic i destaca la necessitat de protegir específicament dones i infants com a principals víctimes. El pla ressalta la necessitat de protegir els drets humans de les víctimes del tràfic i d'assegurar-ne la seva protecció, i suggereix un seguit de mesures que els estats haurien d'assumir. Mesures que fan referència tant a la prevenció i recollida d'informació sobre el tràfic d'éssers humans, com a la protecció i assistència de les víctimes, el desenvolupament de polítiques nacionals, la reforma del marc legislatiu, l'enfortiment del sistema legal, i la cooperació i coordinació bilateral i multilateral.

Declaració de Brussel·les per a la prevenció i la lluita contra el tràfic d'éssers humans

www.coe.int/t/dg2/trafficking/campaign/Docs/OrOrg/Bruxdoc_en.pdf

Aquesta declaració va ser adoptada com a document oficial de la UE el 2003, després de la Conferència europea sobre la prevenció i la lluita contra el tràfic de persones, organitzada per l'Organització Internacional per a les Migracions (OIM) i celebrada el setembre del 2002. La declaració aprofundeix en la necessitat d'establir fons econòmics per a l'assistència de les víctimes del tràfic de persones, sovint criminalitzades. A la declaració es concreta la possibilitat de concedir permisos d'estades de curta durada per permetre la recuperació de les víctimes i per facilitar la seva col·laboració amb les forces policiaques en la persecució dels traficants. La declaració té com a objectiu el desenvolupament de la cooperació internacional i europea, de mesures concretes, estàndards, bones pràctiques i mecanismes per prevenir i combatre el tràfic d'éssers humans.

Trafficking in Persons: Global Patterns

www.unodc.org/unodc/en/trafficking_persons_report_2006-04.html

www.unodc.org/pdf/crime/trafficking_persons_report_2006-04_appendices.pdf

L'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte (UNODC) elabora diverses publicacions en la seva tasca de proporcionar informació i recursos en la lluita contra el tràfic de persones. L'abril de 2006 va publicar aquest informe per cobrir la manca d'informació sobre l'abast del problema del tràfic de persones. A partir de dades procedents de fonts públiques i privades, i malgrat la inexistència d'estadístiques d'alguns països, l'informe dibuixa, mitjançant un índex de citació, els patrons mundials d'aquest delicte. Tot i l'esforç realitzat per sistematitzar les informacions, però, es fa difícil intentar una anàlisi comparativa entre països. De tota manera és un bon retrat de les tendències generals respecte als països d'origen, trànsit i destí del tràfic d'éssers humans. L'informe es completa amb recomanacions diverses.

Els apèndixs d'aquest informe inclouen un llistat de les institucions de les quals s'ha obtingut dades, així com una descripció regional de la magnitud del problema. L'apèndix més voluminós inclou una fitxa per a cadascun dels 161 països descrits amb informacions sobre diversos indicadors del país, les categories en què es classifica el país segons l'índex de citació, i l'estatus de ratificació de la Convenció de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional i dels seus protocols.

Una alianza global contra el trabajo forzoso

www.ilo.org/dyn/declaris/declarationweb.download_blob?var_documentid=5061

Document publicat per l'Organització Internacional del Treball (OIT) el 2005 amb l'objectiu d'aportar informació sobre la importància del treball forçat en el món actual, la forma en què estats, treballadors i empresaris aborden el problema i el que caldria fer per acabar amb aquest. El document consta d'una primera part de definicions conceptuals i de dades mínimes sobre el treball forçat, i una segona que dibuixa la imatge dinàmica de la situació actual. A la tercera part es proposa establir una aliança mundial contra el treball forçat mitjançant compromisos nacionals amb plans temporitzats per eradicar el treball forçat. Aquests plans nacionals haurien d'estar sostinguts per les agències de desenvolupament i les institucions financeres. Els codis penals nacionals haurien d'incorporar, sempre segons el document, una legislació específica contra el treball forçat i el tràfic de persones; i les universitats, centres d'investigació i institucions públiques haurien de prioritzar la recerca i el coneixement sobre el treball forçat. ●